

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Λ. ΠΙΕΡΡΗΣ

ΚΓ' ΚΥΚΛΟΣ

ΔΕΛΤΙΟ 1

Ασχολούμαστε με το Κλασσικό και με τον Ελληνισμό ως πνεύμα και πολιτισμό, γιατί εκεί συναντούνται οργανικά σε μια μοναδική κορύφωση το καλό με το αγαθό, το ωραίο με το ωφέλιμο, το αισθητικό με το ηθικό και τα δύο με το αποτελεσματικό. Και η κλασσική αυτή ανεπανάληπτη σύγκραση γίνεται γιατί το κλασσικό θεμελιώνεται και διακατέχεται από τον Λόγο του Οντος. Η επαφή και ταύτιση με την συνολική πραγματικότητα είναι βέλτιστη και μέγιστη εκεί – και τα αποτελέσματα, κράτιστα σε όλη την ιστορία, μιλάνε από μόνα τους. Ένας ριζοσπαστικός και ουσιαστικός Γνωστικισμός κυριαρχεί στον κλασσικό Ελληνισμό, έκφραση σοβαρή της ουσίας του ανθρώπου ως λογικού ζώου. Θεωρητική σοφία και πρακτική φρόνηση είναι δύο όψεις του ίδιου πράγματος, της άρρηκτης επαφής με την κοσμική τάξη, με τον Λόγο του Οντος. Γνώση και πρόγνωση είναι το θεμέλιο και η απαραίτητη προυπόθεση της έλλογης ανθρώπινης πράξης. Ορθολογική στοχοθεσία και διαχείριση μέσων προς επίτευξη των σκοπών είναι επίσης θέμα γνώσης και πρόγνωσης. Στρατηγική και τακτική στην δράση είναι ακριβώς αυτή η ορθολογική συνάρτηση μέσων και σκοπών που μόνη εξασφαλίζει συστηματική λειτουργικότητα και αποτελεσματικότητα. Στα Σεμινάρια μας έχουμε φέρει στον φυσικό τους κλασσικό συσχετισμό θεωρία και πράξη, φιλοσοφία και ιστορία, αφηρημένα ζητήματα και καυτά προβλήματα, πρώτες αρχές και έσχατα αποτελέσματα. Ακολουθούμε τον Λόγο του Οντος.

Στην πολυετή αυτή πορεία έχω κάνει και ριψοκινδυνέψει εσκεμμένα αναλύσεις και προβλέψεις για τις Παγκόσμιες, τις Ευρωπαϊκές και τις Ελληνικές εξελίξεις. Και η επαλήθευσή τους είναι κραυγαλέα απόδειξη της δράσης του Νόμου του Οντος. Ακολουθούμε τον Λόγο του Οντος. Και οι α-νόητοι και ά-λογοι θαυμάζουν και απορούν και συμπιέζονται. Στο site του Ινστιτούτου (www.philosophical-research.org) μπορείτε να βρείτε παλαιότερο και πρόσφατο τέτοιο υλικό για σκέψη. (Σε λίγο θα υπάρξει μια νεα φάση συμπλήρωσης του). Επίσης δημοσιεύονται κάθε Κυριακή άρθρα μου στην «Εξπρες» και κάθε Δευτέρα επιφυλλίδες μου στον «Πατρινό Τύπο».

Ξεκινήσαμε την προηγούμενη Πέμπτη μια πνευματική Οδύσσεια που θα κρατήσει, και θα μας κρατήσει μαζί, μέχρι το καλοκαίρι. Θα μας κρατήσει, για να φθάσουμε στην «Ιθάκη». Γιατί ό,τι και να λέμε προσπαθώντας να ξεγελάσουμε τον εαυτό μας και να κρύψουμε την απόγνωση της αποτυχίας μας, χωρίς Ιθάκη δεν αξίζει ο δρόμος προς αυτήν.

Η επίτευξη του σκοπού είναι το στεφάνι της νίκης σε κάθε αγώνα και κανένα μέσο δεν έχει καθ' εαυτό αξία, παρά μόνο σαν μέσο για έναν σκοπό. Θα ήταν μισός θεός αυτός που θα διεκήρυξε: «Έγώ ειμί η Οδός». Από το άλλο μέρος, το τέλος (ο σκοπός) δεν επιτυγχάνεται παρά μέσω ορισμένων μέσων. Κι αν ακόμη στη φύση των πραγμάτων είναι πολλοί οι δρόμοι προς ένα στόχο, ένας είναι ο βέλτιστος, αυτός που μεγιστοποιεί τη σιγουριά επίτευξης του αποτελέσματος. Το εργαλείο και το έργο έχουν ουσιώδη συσχέτιση. Δεν κάνουν εξίσου διάφορα εργαλεία για ένα ορισμένο έργο. Ούτε ένα εργαλείο κάνει το ίδιο για διάφορες δουλειές. Δεν κόβουμε με κουτάλι παρά πολύ μαλακά πράγματα. Και δεν μεταφέρουμε με μαχαίρι παρά συμπαγή και σκληρά. Μέσο και σκοπός, ένεκα τινός και ου ένεκα, μαζί αποτελούν ένα όλο. Και έτσι ο Σαρκωθείς Λόγος είπε: «Έγώ ειμί η Οδός και η Αλήθεια και η Ζωή».

Έχει πολλές συνηρημένες διαστάσεις η Οδύσσειά μας φέτος.

Είναι μια Οδύσσεια πρώτα από όλα ανακάλυψης του Όντος. Έχει χαθεί η επαφή με την πραγματικότητα. Το φαινόμενο έχει υποκαταστήσει την πραγματικότητα και έτσι έχει γίνει φανταστικό και όχι σημάδι του Όντος. Το μη-ον έχει θρονιαστεί στη σκέψη και έχει διασπάσει τη συνοχή της. Αντί να είναι Λόγος του Όντος η Σκέψη κατάντησε απλώς λόγος. Η τεχνητή τάξη αντικατέστησε τη φυσική, ο φανός του υποκειμένου πασχίζει μάταια να φωτίσει την ύπαρξη σαν το Φως του Κόσμου.

Οδύσσεια Αλήθειας λοιπόν.

Αλλά και Οδύσσεια Ζωής. Το διανοητικό Σκότος από την είσοδο του Μη-Όντος στο πνεύμα, συνοδεύεται αναγκαία από ένα αξιολογικό Σκότος στον ανθρώπινο βίο. Αξία έχει το τέλος, η τελειότητα της ουσίας κάθε πράγματος. Και η οντολογική συνάφεια που οριοθετείται με την κοσμική τάξη του όντος, ορίζει και την αξιολογική ιεραρχία της πραγματικότητας.

Χωρίς την ταύτιση με το ον, η ανθρώπινη ψυχή, ανικανοποίητη και αποτυχημένη στη ζωή της, μένει επίσης μετέωρη στη δράση της, αβέβαιη για τους σκοπούς, άστοχη στην επιλογή μέσων, θολή στις επιθυμίες της, συγκεχυμένη στις επιδιώξεις της: δεν χάνει μόνο τη διανοητική της ευκρίνεια και καθαρότητα, τη νοητικότητα του νου της, αλλά την κατατρώει ολόκληρη το σαράκι του μη-όντος.

Τέλος η Οδύσσειά μας θα είναι και Οδύσσεια Επικοινωνίας. Επικοινωνούμε οι άνθρωποι όχι κατευθείαν μεταξύ μας αλλά μέσω της πραγματικότητας και μέσα στην πραγματικότητα, μέσω του Οντος και μέσα στο Όν. Η ταύτισή μας με το Όν μας κάνει να έχουμε επαφή το ένα προς το άλλο άτομο. Χωρίς τη διαμεσολάβηση του Όντος, θα είμαστε χωριστές και ανεπικοινώνητες οντότητες χωρίς αλληλεπίδραση, σαν τις μονάδες του Leibnitz, οπότε και οι σχέσεις μας θα μπορούσε να είναι μόνο προϊόν μιας προκαθορισμένης αρμονίας

ανεξάρτητης από εμάς, από την ουσία μας, τις ιδιότητες και τις δυνάμεις μας. Η θεωρητική μέθοδος να βρούμε την αλήθεια, η πρακτική μέθοδος να ικανοποιηθούμε και ο δρόμος επικοινωνίας είναι ένα και το αυτό, κι αυτό είναι το ίδιο το τέλος (ο σκοπός) της θεωρητικής, πρακτικής και επικοινωνιακής προσπάθειάς μας, το Ον αυτό τούτο. Το Ον είναι σε όλα και μέσον και σκοπός. «Τούτο εστίν η Οδός και η Αλήθεια και η Ζωή». Ο Ελληνισμός και το Κλασσικό ορίζονται στον εσώτερο ουσιώδη πυρήνα τους από αυτή τη θέση.

Στην Οδύσσειά μας θα χρειαστεί να κάνουμε μια μεταστοιχείωση των σκέψεών μας και της αξιολογίας μας, αν θέλουμε να κατανοήσουμε το Κλασσικό του Ελληνισμού και να το αντιπαραβάλλουμε προς το Νεωτερικό της Ευρώπης. Δεν αρκεί τίποτε λιγότερο από ένα paradigm shift. Εχοντας επανανακαλύψει τον Λόγο του Οντος θα στρέψουμε τον προβολέα του προς την Ευρωπαϊκή Νεωτερικότητα και με το καταιγιστικό Απολλώνειο φώς θα διαλύσουμε τις ομίχλες της Koeningsberg, όπως θα το ήθελε ο Nietzsche, και θα δούμε το Ding an sich, θέλει δεν θέλει το Ευρωπαϊκό Πνεύμα. Θα το επιχειρήσουμε μαζί, με τις αναλύσεις και τις συζητήσεις μας.

Στην εναρκτήρια συνάντησή μας έθεσα το θεμέλιο του όλου εγχειρήματος με την πιο αποκαλυπτική διατύπωση (πιο αφηρημένη και γι' αυτό πιο βαθιά) του οντολογικού προβλήματος και στην οξύτερη αντίθεσή του προς το Νεωτερικό Ευρωπαϊκό γνωσιολογικό πρόβλημα. Το Σύστημα του Παρμενίδη είναι σαν Δωρικός Ναός – η ολοκληρωτική συνοχή της τέλειας αρμονίας. (Ο ίδιος προτιμά την Σφαίρα ως προσομοίωση του Οντος, αλλά αυτό είναι άλλο θέμα που θα συναντήσουμε παρακάτω).

Το απόλυτο δεδομένο είναι το καθαρό γεγονός της ύπαρξης. Το Είναι είναι το απόλυτο. Στο τέλος της η Ευρωπαϊκή φιλοσοφία προσπάθησε να επανασυγκολληθεί προς την αρχή της φιλοσοφικής σκέψης για να ανανεωθεί σε μια δεύτερη βαθύτερη Αναγέννηση. Έτσι ο Heidegger έθεσε στη βάση της μεταφυσικής του το ερώτημα που χαρακτήρισε ως το πιο θεμελιώδες της φιλοσοφίας: «Γιατί υπάρχει το ον μάλλον παρά το μηδέν». Όπως θα δούμε στο τέλος της Οδύσσειάς μας, στον υπαρξισμό του Heidegger το πρόβλημα ακόμη πάσχει από τον Νεωτερικό Υποκειμενισμό, τιθέμενο φαινομενολογικά και όχι τελείως οντολογικά. Το απόλυτο δεδομένο για τον Παρμενίδη είναι η γυμνή ύπαρξη η ίδια. Εκφράζεται με την πρόταση «έστιν» χωρίς υποκείμενο και κατηγορούμενο. Δεν ξέρουμε ακόμη, στην αρχή της λογικής αποκάλυψης του Όντος, τι υπάρχει, ποια είναι η φύση του και ποιες ιδιότητες έχει, σε ποια κατάσταση ευρίσκεται και τι σχέσεις εμπεριέχει. Το γεγονός της ύπαρξης τίθεται ως η απόλυτη αρχή. Από αυτό ο Παρμενίδης θα παραγάγει το τι υπάρχει και ποια είναι τα χαρακτηριστικά του.

Στο ερώτημα του Heidegger, διατυπωμένο στο οντολογικό πεδίο, ο Παρμενίδης απαντά με την αναγκαιότητα της ύπαρξης. Υπάρχει το ον και όχι το μηδέν γιατί το να υπάρχει το μη ον, είναι αντιφατικό και άρα αδύνατο. Συνεπώς είναι αναγκαίο το ότι το ον υπάρχει, όπως και το ότι το μη ον δεν υπάρχει. Και μάλιστα ο Παρμενίδης προχωρεί ένα βήμα παραπέρα τη σκέψη. Η έκφραση «το μη ον δεν υπάρχει» δεν λέει τίποτε. Δεν υπάρχει κάτι, το μη ον ως λογικό υποκείμενο της πρότασης, το οποίο δεν υπάρχει. Εμπλεκόμαστε σε γλωσσικές συγχύσεις με τέτοιες διατυπώσεις. Δεν υπάρχει κάτι που είναι μη ον, κι έτσι δεν μπορούμε

ούτε να το νοήσουμε ούτε να το πούμε.

ούτε γάρ' ἀν γνοίης τό γε μὴ εὸν (οὐ γάρ' ανυστόν)

ούτε φράσαις

B2.7-8

Ούτε θα μπορούσες να γνωρίσεις το μη ον ούτε να το πεις. Διότι δεν είναι «ανυστόν», δεν μπορεί να διεκπεραιωθεί, να συντελεσθεί, να επιτευχθεί, να ολοκληρωθεί. Είναι αόριστο. Και μόνο το ορισμένο μπορεί να υπάρχει, υπάρχει και υπάρχει αναγκαία. Όστε:

χρὴ τὸ λέγειν τε νοεῖν τὸ εὸν ἔμμεναι· ἐστι γὰρ εἶναι,
μηδὲν δὲ οὐκέτιν.

[πρέπει να λέει κανείς και να νοεί ότι το ον είναι (γιατί είναι δυνατόν να είναι),
το μηδέν δε δεν είναι δυνατόν να είναι.]

B6.1-2

Κι έτσι έχουμε τη μεγαλειώδη αρχή κάθε σκέψης:

εὶ δὲ ἄγε εγὼν ερέω, κόμισαι δὲ σὺ μῆθον ἀκούσας,
αἴπερ οδοὶ μοῦναι διζήσιός ἐστι νοῆσαι.

η' μὲν ὅπως ἐστιν τε καὶ ᾧ σύκέστι μὴ εἶναι,

Πειθοῦς ἐστι κέλευθος (Αληθείη γάρ οπηδεῖ),

η' δὲ ᾧ σύκέστιν τε καὶ ᾧ χρεών ἐστι μὴ εἶναι,

τὴν δὴ τοι φράζω παναπευθέα ἔμμεν ἀταρπόν.

(και ακολουθούν οι δυο στίχοι που προανέφερα)

[Εμπρός λοιπόν εγώ θα μιλήσω, και πάρε συ τον λόγο που θα ακούσεις,
ποιες είναι οι μόνες Οδοί Έρευνας που μπορεί να νοηθούν:

η μια ότι ΕΙΝΑΙ και ότι είναι αδύνατον να μην είναι,

είναι ο δρόμος της Πειθούς (γιατί ακολουθεί την Αληθεια).

η άλλη ότι ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ και ότι είναι ανάγκη να μην είναι,

αυτό, λέω, το μονοπάτι είναι παντελώς αδιέξοδο].

B2

Υπάρχει και μια τρίτη οδός έρευνας, στην οποία ο Παρμενίδης επιτίθεται με μανιώδη σκληρότητα. Η οδός αυτή αντιστοιχεί στην κοινή αντίληψη των πραγμάτων και στη φιλοσοφική διάρθρωσή της από τον Ηράκλειτο. Το κοσμοείδωλο των φαινομένων, όπου κυριαρχεί η πολλαπλότητα και η μεταβολή, όπου υπάρχουν πολλά πράγματα, και όπου κάθε πράγμα είναι μια πολλαπλότητα μερών και ιδιοτήτων, όπου τα πράγματα γίγνονται και μεταβάλλονται και φθείρονται. Η οντολογική θεμελίωση της πολλαπλότητας και της μεταβολής είναι η ταυτόχρονη ικανοποίηση του «είναι» και του «μην είναι». Ένα πράγμα είναι ο εαυτός του, αλλά δεν είναι κανένα από τα άλλα πράγματα που υπάρχουν, ενώ πάλι είναι όπως και εκείνα. Το κάθε μέρος ή ιδιότητα μιας σύνθετης ενότητας (όπως είναι όλα τα πράγματα) είναι κάθε άλλο μέρος ή ιδιότητα της ίδιας σύνθετης ενότητας, αφού συνυπάρχουν στο ίδιο πράγμα – αλλά ταυτόχρονα δεν είναι κανένα από αυτά αφού έχει διαφορετικό ορισμό της ταυτότητάς του. Κάθε μεταβαλλόμενο είναι το ίδιο πράγμα και δεν είναι το ίδιο απολύτως πράγμα. Αυτή την οντολογική προϋπόθεση του κοινού κοσμοειδώλου

πήρε ο Ηράκλειτος και την έκανε φιλοσοφία του προχωρημένου μονισμού των αντιθέτων.
Γράφει ο Παρμενίδης:

Πρώτης γάρ σ' αφ' οδοῦ ταύτης διζήσιος <είργω>,
ἀυτὰρ ἔπειτ' ἀπὸ τῆς, ἢν δὴ βροτοὶ ἐιδότες οὐδὲν
πλάττονται, δίκρανοι· ἀμηχανίη γὰρ ἐν αὐτῶν
στήθεσι· ιθύνει πλαγκτὸν νόον· οἱ δὲ φοροῦνται
κωφοὶ οὖμας τυφλοὶ τε, τεθηπότες, ἀκριτα φύλα,
οἵς τὸ πέλειν τε καὶ οὐκ ἔιναι ταύτὸν νενόμισται
κού ταυτόν, πάντων δὲ παλίντροπος ἐστι κέλευθος.

B6.3-9

[αυτή λοιπόν είναι η πρώτη Οδός Έρευνας από την οποίαν σε εμποδίζω,
(δηλαδή αυτή που έχει σαν αρχή το «δεν είναι»)
ύστερα ούμως από εκείνη την οποία οι θνητοί που δεν ξέρουν τίποτε
πλανώνται, οι δικέφαλοι· γιατί η αμηχανία στα στήθη τους
κυβερνά παραπλανώμενο νου· αυτοί δε περιφέρονται
κωφοί ομοίως και τυφλοί, αποχαυνωμένοι, ἀκριτα φύλα,
από τους οποίους το είναι και το μη είναι νομίζεται το αυτό
και όχι το αυτό, και ότι υπάρχει ένας αντιθετικότροπος δρόμος των πάντων].

Η τελευταία φράση είναι μια κατευθείαν αναφορά στην “παλίντροπο” ή “παλίντονο” αρμονία του Ηρακλείτου και στην εικόνα του της συνεχούς μεταβολής και της ταυτότητας των αντιθέτων ως των δύο αντίθετων κατευθύνσεων της ίδιας οδού.

Το κοινό κοσμοείδωλο των φαινομένων της πολλαπλότητας και μεταβολής έχει την εμπειρία των αισθήσεων και τη συνήθεια της κοινής αποδοχής πίσω του, και ο Παρμενίδης μας καλεί να μη μας βιάσει η συνήθεια στον δρόμο του μη όντος και να μη δώσουμε πίστη και ισχύ στο «άσκοπο βλέμμα» και στη «βουερή ακοή» και στη «γλώσσα», αλλά να κρίνουμε με τον Λόγο την πολύμαχη απόδειξη («κρίναι δὲ λόγῳ πολύδηριν ἐλεγχον») που ο ίδιος είπε.

Πάλι και πάλι επανέρχεται στην «πολεμική κραυγή» του. Η κρίση περί πάντων έγκειται στη βασική οντολογική διάζευξη ή «είναι» ή «δεν είναι». Και η διάζευξη είναι ανύπαρκτη κατ' αλήθεια. Το δεύτερο σκέλος της δεν μπορεί να νοηθεί ούτε να λεχθεί:

ἡ δὲ κρίσις περὶ τούτων ἐν τῷδε ἐστιν.
ἐστιν· ή οὐκ ἐστιν· κέκριται δὲ οὖν, ὥσπερ ἀνάγκη,
τὴν μὲν ἐᾶν ἀνόητον ἀνώνυμον (οὐ γὰρ ἀληθῆς
ἐστιν οδός), τὴν δὲ ὥστε πέλειν καὶ ἐτήτυμον ἔιναι.

B8.15-18

[η δε κρίση περί αυτών έγκειται σε αυτό εδώ:
είναι ή δεν είναι· έχει δε κριθεί λοιπόν, όπως είναι αναγκαίο
την μια [πλευρά] που δεν νοείται και δεν ονομάζεται να την αφήνουμε
(γιατί δεν είναι αληθής
οδός), την άλλη δε [να θεωρούμε] ότι είναι και είναι αληθής.]

Από το απόλυτο δεδομένο της ύπαρξης, ο Παρμενίδης συνάγει τις χαρακτηριστικές ιδιότητες του υπάρχοντος. Από το ότι είναι συνάγει το τι είναι αυτό που είναι. Οι αισθήσεις,

η συσσωρευμένη εμπειρία και ο κοινός νους εγκαταλείπονται υπέρ μιας αδήριτης ανάγκης της λογικής συνοχής. Ο Λόγος, ως φανέρωση της κοσμικής τάξης, έχει φανερωθεί πια σαν ένας νέος εκπάγλου ομορφιάς, σαν τον Απόλλωνα που αλαζονικά και ναρκισσιστικά στέκεται απέναντι στις δυνάμεις της Νύχτας που τον γέννησε.

Ο Παρμενίδης κάνει πρώτα μια συνοπτική διατύπωση των ιδιωμάτων του είναι:

μόνος δ 'έτι μῦθος οδοῖο

λείπεται ως' ἔστιν· ταύτη δ 'επὶ σήματ' ἔασι
πολλὰ μάλ, ως' αγένητον' εὸν καὶ ἀνώλεθρον' εστιν,
μοῦνον γ' οὐλομελές τε καὶ ἀτρεμές οὐδ 'ατέλεστον.

B8.1-4

(η γραφή «μοῦνον γ' οὐλομελές τε» είναι δική μου αποκατάσταση του κειμένου από τις τρεις διαφορετικές παραδεδομένες γραφές των πηγών «έστι γάρ οὐλομελές τε», «οὐλον μουνογενές τε» και «μοῦνον μουνογενές τε». Το «οὐδ 'ατέλεστον» είναι διόρθωση του Brandis από το παραδεδομένο «ηδ 'ατέλεστον»).

[κι έτσι μόνος λόγος οδού

υπολείπεται ότι ΕΙΝΑΙ. Και σε αυτήν την οδό υπάρχουν σήματα
πάρα πολλά (δηλ. αποδείξεις), ότι ον αγένητο είναι και ανώλεθρο,
μόνο, ολομελές και ατρεμές και όχι ασυντέλεστο].

Μόνο, γιατί δεν υπάρχει τίποτα άλλο εκτός από αυτό. Ολομελές γιατί είναι όλο ένα μέλος, δεν έχει καμμιά διαφοροποίηση μέσα του. Ατρεμές, δηλαδή εδραίο και ακίνητο.

Συντετελεσμένο γιατί δεν του λείπει τίποτα, δεν υπάρχει καμμιά ανοικτή δυνατότητα για να πραγματωθεί.

Μετά την συνοπτική διατύπωση, ο Παρμενίδης μπαίνει στην λογική ακολουθία των αποδείξεων, των «σημάτων» που υπάρχουν για να μας καθοδηγούν στον δρόμο του ΕΙΝΑΙ.

1) Το ον είναι αγένητο και ανώλεθρο. Πώς θα μπορούσε να γεννηθεί το ον; Από το ον; Άλλα τότε προϋπήρχε. Από το μη ον; Άλλα ούτε να νοήσουμε ούτε να πούμε μπορούμε ότι το ον προήλθε από το μη ον. Γιατί ούτε νοητό ούτε λεκτό είναι το «δεν είναι», που θα περιέγραφε την κατάσταση πριν τη γέννηση του όντος. Ούτε από το τίποτε μπορεί να γίνει τίποτα εκτός από το τίποτα. Επιπλέον, πώς να αναζητήσουμε τη γέννα του όντος; Που και πότε; Και γιατί εκεί και τότε και όχι αλλού και άλλοτε; Δεν υπάρχει λόγος προτίμησης της μιας δυνατότητας έναντι οποιασδήποτε άλλης, γιατί δεν υπάρχει τίποτε αν δεν υπάρχει το ον.

Και τέλος είναι λάθος να μιλάμε για παρελθόν, παρόν και μέλλον για το ον. Δεν υπάρχει στο χρόνο, αλλά σε ένα αιώνιο παρόν. Ο χρόνος θα διασπούσε τη δύναμη συνοχής του, αφού η διάκριση σε πρότερο και ύστερο θα θεμελίωνε οντολογική δυνατότητα διακοπής της ύπαρξής του. Ακριβώς όπως ο χώρος ως συνεχές θα ακύρωνε την αναγκαιότητα της αδιάσπαστης ολότητάς του. Το διαιρετό εις άπειρο του χώρου θα θεμελίωνε την οντολογική δυνατότητα της διάσπασης του όντος. Η αναγκαιότητα της ύπαρξής του όμως αποκλείει τέτοιες δυνατότητες. Άρα το ον υπάρχει εκτός χρόνου και χώρου ως συνεχών. Είναι αμέριστο.

ούδε ποτ' ἦν οὐδ 'έσται, επεὶ νῦν' έστιν οίμοι πᾶν,
έν, συνεχές. Τίνα γάρ γένναν διζήσεαι αὐτοῦ;

πῇ πόθεν αὐξηθέν; οὐδὲ 'εκ μὴ' εόντος' εάσσω φάσθαι σ' οὐδὲ νοεῖν· οὐ γὰρ φατὸν οὐδὲ νοητὸν εστιν ὅπως οὐκ' εστι. τι δὲ ἀν μιν καὶ χρέον ὥρσεν ὑστερον' ἡ πρόσθεν, τοῦ μηδενὸς ἀρξάμενον, φῦν; οὔτως' ἡ πάμπαν πελέναι χρεών εστιν' ἡ οὐχί. οὐδὲ ποτὲ 'εκ μὴ' εόντος' εφήσει πίστιος' ισχύς γίγνεσθαι τι παρ' αὐτό· τοῦ εἶνεκεν οὔτε γενέσθαι οὐτέ 'όλλυσθαι' ανῆκε Δίκη χαλάσσα πέδησιν, 'αλλ ἔχει.

.....

πῶς δὲ ἀν' ἐπειτέλοιτο εόν; πῶς δὲ ἀν κε γένοιτο; Εἰ γὰρ ἐγεντός οὐκ' εστι, οὐδὲ ἐί ποτε μέλλει εσεσθαι. τὰς γένεσις μὲν ἀπέσβεσται καὶ ἀπιστος' ὄλεθρος.

B8.5-21

[το ον] οὔτε ἡταν κάποτε οὔτε θα είναι, επειδή είναι τώρα όλο μαζί το παν, ένα, συνεχές· γιατί ποια γέννα θα ψάξεις να βρεις γι' αυτό; πού και πότε αυξήθηκε; οὔτε θα σε αφήσω να πεις «από το μη ον» οὔτε να το νοήσεις· γιατί δεν είναι ρητό ούτε νοητό ότι ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ. Και ποιο χρέος θα το διείγηρε να γίνει υστερότερα ή πρωτύτερα, αρχίζοντας από το μηδέν; έτσι ή πρέπει να είναι παντελώς ή καθόλου· ούτε ποτέ θα αφήσει η ισχύς της πεποίθησης εκ του μη-όντος να γίνει κάτι εκτός από αυτό. ένεκα αυτού (του λόγου) ούτε να γίνει ούτε να χαθεί δεν ἀφησε η Δίκη (το ον) χαλαρώνοντας τις πέδες, αλλά το κρατάει.

.....

και πώς, όντας (το ον) μετά θα χανόταν; και πώς άραγε θα γινόταν; γιατί αν έγινε, δεν είναι, ούτε (είναι) αν κάποτε μέλλει να είναι. έτσι η γένεση έχει αποσβεσθεί και ο ανήκουστος ὄλεθρος].

2) Το ον είναι αδιαιρετο γιατί είναι απολύτως ομοιογενές στην ολότητά του. Αφού υπάρχει μόνο το ον και τίποτε άλλο, η μόνη ανομοιογένεια, αν υπήρχε, θα συνίστατο σε διαφοροποίηση της ιδιότητας του είναι: κάπου θα ἡταν καλύτερο είναι και κάπου χειρότερο, κάπου περισσότερο ον και κάπου λιγότερο. Άλλα ακριβώς επειδή δεν υπάρχει τίποτε εκτός του όντος, δεν υφίσταται κανένας λόγος και καμία αιτία για μια τέτοια οποιαδήποτε διαφοροποίηση. Η Αρχή του Αποχρώντος Λόγου (ότι δηλαδή για κάθε τι πρέπει να υπάρχει κάποιος λόγος και αιτία που το κάνει να είναι έτσι και όχι αλλιώς), απαγορεύει λοιπόν οποιαδήποτε ποιοτική ή ποσοτική διαφορά στο γεγονός της ύπαρξης και κατά συνέπεια στο υπάρχον. Το ον είναι η απόλυτη πληρότητα, δεν είναι δυνατόν κάτι να υπάρχει λιγότερο ή περισσότερο. Το είναι δεν έχει διαβάθμιση οντότητας. Ή ΕΙΝΑΙ ή ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ. Το ον κολλάει πάνω στο ον και τίποτε δεν μπορεί να το χωρίσει. Δεν υπάρχει μηδέν μέσα στο ον (αντιπαραβάλετε Sartre). Αφού λοιπόν δεν υπάρχει καμία ανομοιογένεια στο ον, καμία ρωγμή ούτε χαραμάδα στην ομοιογένη πυκνότητα της πληρότητάς του, δεν υπάρχει δυνατότητα να διαιρεθεί και διασπασθεί και διαμελισθεί σαν τον θεό (τον Ζαγρέα), αφού μάλιστα δεν υπάρχει και τίποτα άλλο εκτός του ή μέσα του. ούδε διαιρετόν εστιν, επεὶ πᾶν εστιν ομοίον·

ούδε τι τῇ μᾶλλον, τό κεν ἐίργοι μιν συνέχεσθαι,
ούδε τι χειρότερον, πᾶν δὲ ἐμπλεόν' εστιν' εόντος.
τῷ ξυνεχὲς πᾶν εστιν· εὸν γάρ εόντι πελάζει.

B8.21-25

[ούτε είναι διαιρετόν, διότι όλο είναι όμοιον.

ούτε είναι κάπου κάπως ισχυρότερο, που θα το εμπόδιζε να συνέχεται,
ούτε κάπως χειρότερο, αλλά όλο (το ον) είναι πλήρες του όντος.
γι' αυτό είναι όλο συνεχές· γιατί το ον πλησιάζει στο ον].

Το συνεχές του όντος είναι η απόλυτη ομοιογένειά του που δεν επιδέχεται οποιαδήποτε τοπική, χρονική, ποσοτική ή ποιοτική διαφοροποίηση ή σχέση. Είναι το αντίθετο της μαθηματικής συνέχειας των μεγεθών. Το οντολογικό συνεχές αποκλείει, ενώ η μαθηματική συνέχεια προκαλεί, την επ' ἀπειρον διαιρετότητα. Για τον Παρμενίδη η λέξη έχει την αρχική της σημασία, συν+έχω. Όπως λέει, το ον κολλάει πάνω στο ον.

3) Το ον είναι ακίνητο και αμετάβλητο. Εξορίστηκε από την πραγματικότητα στη γένννα του μηδενός όχι μόνο η γέννησή του και η τελευτή του ως όλου, αλλά κάθε γέννεση και φθορά. Οποιαδήποτε αλλαγή σημαίνει αρχή ύπαρξης κάποιου πράγματος που πριν δεν υπήρχε ή τέλος κάποιου που προϋπήρχε. Κι αυτό δεν είναι δυνατόν αφού καμία διαφοροποίηση δεν μπορεί να γίνει μέσα στο «σώμα» του όντος, στην απόλυτη πληρότητα του Είναι. Έτσι το ον μένει αναλλοίωτο, απόλυτα το ίδιο, υπάρχει σε κατάσταση μονής αυτό καθ' εαυτό, στον εαυτό του και όχι σε κάτι άλλο. Το ον δεν υπάρχει στον χώρο, όπως δεν υπάρχει και στον χρόνο. Εάν υπήρχε στον χώρο, θα μετείχε στη διαιρετότητα του χώρου και έτσι συνεπώς και στον χρόνο και στην κινητικότητα, αφού η διαιρεση θα ήταν αρχή μεταβολής. Το ον μένει εγκλωβισμένο στην απόλυτη πληρότητά του, πιο ισχυρά αλυσοδεμένο από ό,τι οποιοσδήποτε εξωτερικός δεσμός θα το υποχρέωνε να μένει ατρεμές και έμπεδο. Η απολυτότητα της ύπαρξης του και η ανελάττωτη και αδιαφοροποίητη πληρότητα του είναι του είναι ακριβώς οι Μεγάλοι Δεσμοί που το κρατούν στην ύπαρξη χωρίς αρχή και τέλος στον χώρο και χρόνο (επειδή είναι εκτός χώρου και χρόνου), κι αυτοί οι Μεγάλοι Δεσμοί είναι το πέρας του. Το πέρας του Όντος δεν είναι το όριό του πέρα από το οποίο εκτείνονται οι δικαιοδοσίες άλλων πραγμάτων. Το πέρας του όντος είναι το γεγονός ότι δεν υπάρχει τίποτε άλλο εκτός από αυτό. Δεν μένει τίποτε για να ολοκληρωθεί η ύπαρξη του και η απόλυτη πληρότητα του είναι του. Υπ' αυτή την έννοια είναι πεπερασμένο και όχι ατελεύτητο. Γιατί αν ήταν ατελεύτητο θα είχε ανάγκη από κάτι που δεν έχει ακόμη εκπληρωθεί. Θα είχε κάποιο κενό στο είναι του που απέμενε να γεμίσει. Κάποια έλλειψη τέλους που θα έπρεπε να επιτευχθεί για να «τελειώσει» και τελειοποιηθεί. Βλέπουμε εδώ την ισχύ του Ελληνικού βιώματος του πέρατος, της ορισμένης μορφής, και την απέχθεια του προς την απειρία. Θα έχουμε πολλά να πούμε γι' αυτό στην Οδύσσειά μας αυτόν τον χρόνο.

ἀυτὰρ ἀκίνητον μεγάλων ἐν πείρασι δεσμῶν
ἐστιν ἀναρχον ἀπαυστον, ἐπεὶ γένεσις καὶ ὄλεθρος
τῇλε μάλ ἐπλάχθησαν, ἀπῶσε δὲ πίστις ἀληθῆς.
τάυτὸν δὲ ἐν τάυτῳ γε μένον καθ' εἴαυτό τε κεῖται
χοῦτως ἔμπεδον αὐθὶ μένει· κρατερὴ γάρ Ἀνάγκη

πείρατος' εν δεσμοῖσιν ἔχει, τό μιν ἀμφὶς εέργει,
οῦνεκεν οὐκ ἀτελεύτητον τὸ ἐδὸν θέμις εἶναι·
ἔστι γὰρ οὐκ ἐπιδευές· εὸν δὲ παντὸς ἐδεῖτο.

B8.26-33

(«τάυτὸν δὲ ἐν τάυτῷ γε» αποκατέστησα αντὶ του συνήθους «τάυτὸν τὸ ἐν τάυτῷ τε»).

[Λοιπὸν εἶναι ακίνητο μέσα στα Πέρατα Μεγάλων Δεσμών

ἀναρχο, ἀπαυστο, αφού γένεση και ὀλεθρος

εκτοπίστηκαν στα ἄκρα μακριά, τα απώθησε δε η αληθής πεποιθηση.

Το ίδιο δε μένον λοιπόν στο ίδιο, κείται καθ' εαυτό

και ἔτσι μένει πάλι ακλόνητο· γιατὶ ισχυρή Ανάγκη

το κατέχει στα δεσμά του πέρατος, το οποίο το περιφράσσει γύρω-γύρω.

Οθεν το ον δεν εἶναι θεμιτό να εἶναι ατελείωτο.

διότι δεν του λείπει τίποτε· ενώ αν ἡταν (ατελείωτο) θα του ἐλειπαν τα πάντα].

4) Το ον εἶναι ισότροπο, δεν διαφέρει κατεύθυνση από κατεύθυνση εντός του, ἀρα δεν υπάρχει κατεύθυνση και γραμμικότητα σ' αυτό. Εἰδαμε ότι το ον εἶναι απόλυτα ομοιογενές. Δεν μπορεί το ον να εἶναι μεγαλύτερο ή ασθενέστερο εδώ ή εκεί, να ἔχει οποιαδήποτε διαφοροποίηση στο είναι και στην οντότητά του. Οποιαδήποτε ανωμαλία κατανομής του ὄντος κι αν ἡταν δυνατό να σκεφθούμε θα ακυρωνόταν αμέσως, γιατὶ το ον θα ἐρρεε να συναντήσει το ον εκεί που θα είχε (αν ἡταν δυνατόν) υστέρηση. Και ἔτσι θα γινόταν παντελής εξομάλυνση. Τίποτε δεν θα μπορούσε να εμποδίσει αυτήν την εξομάλυνση. Γιατὶ ούτε το μη ον υπάρχει ώστε να εμποδίσει το ον να φθάσει στο ομογενές του ον. Ούτε το ον μπορεί να εἶναι περισσότερο ή λιγότερο ον από άλλο ον. Το είναι δεν επιδέχεται διαφοροποίηση και κλίμακα ιεραρχίας της πραγματικότητας. Ή είναι ή δεν εἶναι. Και δεν μπορεί να μην εἶναι. Ξαναγυρίζουμε στο θεμελιώδες ερώτημα του Παρμενίδη, όποιο δρόμο και να πάρουμε. Όπως είπε:

ξυνὸν δέ μοι ἔστιν
οἴππόθεν ἀρξωμαι· τόθι γὰρ πάλιν ἵξομαι αὔθις.

B5

[μου εἶναι αδιάφορο
από πού θα αρχίσω· γιατὶ εκεί θα επανέλθω πάλι].

Το ον λοιπόν εἶναι στην ολοκληρία του «άσυλο». Τίποτα δεν μπορεί να το αγγίξει, να του κάνει κάτι, να το σκυλεύσει, να το συλήσει. Γιατὶ τίποτα δεν υπάρχει εκτός από αυτό. Κι ἔτσι παντελῶς ομοιογενές και ισότροπο, παντελῶς τετελεσμένο αφού τίποτα δεν του λείπει, απολύτως ορισμένο συνεπώς, μέσα στο πέρας του, ἀρα πεπερασμένο (με την Ελληνική ἐννοια που δίνει το θετικό πρόσημο στο πέρας και στο ἀπειρο το αρνητικό), προσομοιάζεται με μια τέλεια σφαίρα. (Η συνέχεια αυτής της παρομοίωσης εἶναι ο Σφαίρος του Εμπεδοκλή, η μια από τις δύο οριακές καταστάσεις του Σύμπαντος κατ' αυτόν).

ἀυτὰρ ἐπεὶ πεῖρας πύματον, τετελεσμένον ἔστι
πάντοθεν, ἐυκύκλου σφαίρης ἐναλίγκιον ὄγκω,
μεσσόθεν ἰσοπαλὲς πάντῃ· τὸ γὰρ ὄύτε τι μεῖζον
ὄύτε τι βιαιότερον πελέναι χρεὸν ἔστι τῇ ή τῇ.
ὄύτε γὰρ οὐκ ἐὸν ἔστι, τὸ κεν παύοι μιν ικνεῖσθαι
εἰς οὖν, ὄύτ' ἐὸν ἔστιν ὅπιας ἐίη κεν ἐόντος

τῇ μᾶλλον τῇ δὲ ἡσσον, ἐπεὶ πᾶν ἐστιν ἀσυλον·
οἱ γὰρ πάντοθεν ἵσον, οἵμῶς ἐν πείρασι κύρει.

B8.42-49

[Λοιπόν, επειδή το πέρας είναι ἔσχατο και τελευταίο, (το ον) είναι τετελεσμένο από όλες τις μεριές, παρόμοιο με τον ὄγκο μιας καλοστρογυλεμένης σφαιρας, από το μέσον ισοδύναμο καθόλα (προς όλες τις κατευθύνσεις). γιατί είναι ανάγκη

να μην είναι ούτε μεγαλύτερο ως προς κάτι ούτε ασθενέστερο εδώ ή εκεί.

γιατί ούτε το μη ον υπάρχει που θα σταματούσε το ον να φθάσει στο ίδιο, ούτε είναι δυνατόν το ον να ήταν εδώ περισσότερο και εκεί λιγότερο από το ον, επειδή ολόκληρο είναι ἀσυλο.

(όντας) από όλες τις πλευρές ίσο προς τον εαυτό του,
συναντά το πέρας του (τα όριά του) με τον ίδιο τρόπο].

5) Μένει μια τελευταία καιρια διάσταση της οντολογίας του Παρμενίδη. Τι σχέση έχει με αυτό το απόλυτο είναι η νόηση και ο λόγος, περί των οποίων πολλές φορές ακούσαμε τι μπορούν και τι δεν μπορούν να κάνουν στην μέχρι τώρα ανάλυση. Το μη ον δεν μπορεί να νοηθεί ούτε να λεχθεί. Πάσχουμε σύγχυση όταν νομίζουμε ότι μπορεί να γίνει αναφορά στο μηδέν. Η νόηση νοεί κάτι, και ο λόγος λέγει κάτι, ακόμη και η αισθηση αισθάνεται κάτι, και αυτό το κάτι είναι ἔνα κάτι, δεν είναι μηδέν. Η νόηση και ο λόγος είναι νόηση τινός. Το μηδέν δεν είναι κάτι που μπορεί να νοηθεί, να λεχθεί, ούτε καν να γίνει (καθ'εαυτό) περιεχόμενο αισθησης. Όταν σκεφτόμαστε με τον τρόπο που υπεισάγει το μη ον στην νόηση και στον λόγο, τότε ακολουθούμε την τρίτη οδό, αυτήν που οξύτατα καταδίκασε ο Παρμενίδης, ότι δηλαδή το είναι και το μη-είναι ταυτίζονται και δεν ταυτίζονται μεταξύ τους. Λέμε δηλαδή τότε ότι το μη ον «δεν είναι», αλλά ταυτόχρονα ότι «είναι» αφού θεωρούμε ότι το νοούμε και το λέμε και το αισθανόμαστε.

Το νοείν λοιπόν είναι του Είναι, η νόηση είναι του όντος, νοεί το ον. Άλλα δεν υπάρχει τίποτα άλλο εκτός από το ον. Επομένως, το νοείν πρέπει να ταυτίζεται με το είναι. Το νόημα είναι το ίδιο το ον που νοείται στο νόημα. Η πρόταση «η νόηση νοεί το ον» είναι απόλυτα ισοδύναμη προς την «το ον νοεί τη νόηση». Στο «νοεί» υποκείμενο και αντικείμενο είναι το ίδιο, όπως ακριβώς και στο «είναι» υποκείμενο και κατηγορούμενο είναι το ίδιο: η θεμελιώδης πρόταση «είναι» ισοδυναμεί προς την «το ον είναι ον». Ετσι και στην πρόταση «νοεί», υποκείμενο και αντικείμενο είναι το ίδιο, δηλαδή το ον, αφου τίποτε άλλο δεν υπάρχει. Η πρόταση αυτή είναι ισοδύναμη προς την «το ον νοεί το ον».

[Από την ισοδυναμία του «είναι» με το «το ον είναι ον», και περαιτέρω με το «το ον είναι το ον», προκύπτει ότι η ύπαρξη είναι πάντοτε η ύπαρξη του όντος (κάποιου πράγματος), και το ον (κάποιο πράγμα) δεν μπορεί να νοηθεί χωρίς την ύπαρξή του. Εδώ λύνονται άπειρες συγχύσεις της Σύγχρονης Φιλοσοφίας γύρο από την διάκριση μιας υπαρκτικής, μιας ταυτωτικής και μιας κατηγορικής λειτουργίας και έννοιας του «είναι» (είναι = υπάρχει, είναι = είναι το ίδιο με, και είναι = έχει αυτην η εκεινη την ιδιότητα). Άλλα θα το συναντήσουμε αυτό το θέμα πλειστες όσες φορές στη Οδύσσειά μας και θα το αναλύσουμε εις βάθος όταν φθάσουμε στα Ευρωπαϊκά πολιτιστικά δεδομένα.]

Το νοείν συνεπώς ταυτίζεται με το είναι:

τὸ γὰρ αὐτὸν νοεῖν’ ἐστίν τε καὶ ἐίναι

B3

Και αναλυτικότερα:

τάυτὸν δὲ στὶ νοεῖν τε καὶ οὐνεκεν̄ ἔστι νόημα.
 οὐ γὰρ ἀνεύ τοῦ εόντος, ἐν ᾧ πεφατισμένον̄ ἔστιν,
 ευρήσεις τὸ νοεῖν· οὐδὲ τὴν γὰρ <ἢ> ἔστιν̄ ἡ ἔσται
 ἄλλο πάρεξ τοῦ εόντος, επεὶ τὸ γε Μοῖρα ἐπέδησεν
 οὐλον̄ ἀκίνητὸν τὸ ἔμεναι· τῷ πάντες ὄνομ(α)̄ ἔσται,
 δόσσα βροτοὶ κατέθεντο πεποιθότες εἶναι ἀληθῆ,
 γίγνεσθαι τε καὶ ὄλλυσθαι, εἶναι τε καὶ οὐχί,
 καὶ τόπον ἀλλάσσειν διὰ τε χρόα φανὸν ἀμείβειν.

B8.34-41

(αποκατέστησα την γραφή του Bergk «ούδε τὴν» αντὶ της συνήθους «ούδεν» στον τρίτο στίχο του αποσπάσματος).

[το ίδιο είναι το νοείν και αυτό του οποίου το νόημα είναι το νόημα.
 γιατί δεν θα βρεις το νοείν χωρίς το ον, μέσα στο
 οποίο εκφράζεται· γιατί ούτε ήταν ούτε είναι ούτε θα είναι
 τίποτε ἄλλο εκτός από το ον, επειδή μάλιστα η Μοίρα το ἔδεσε
 να είναι όλο και ακίνητο. Στο οποίο όλα είναι όνομα
 όσα οι θνητοί κατέθεσαν ἔχοντας την πεποιθηση ότι είναι αληθή,
 το να γίνεται κάτι και να χάνεται, να είναι και να μην είναι,
 και να μετατοπίζεται και να μεταλλάσσει τη λαμπρή του επιφάνεια].

Εδώ ο Παρμενίδης μας δίνει την απάντηση στο αίνιγμα του δεύτερου μέρους του ποιήματός του, εκεί που αντιμετωπίζει τον κόσμο των φαινομένων, των αισθήσεων, της εμπειρίας, του κοινού νου. Θα το δούμε σε επόμενη συνέχεια το θέμα αλλά προαναγγέλει σε αυτό το σημείο προκαταβολικά την αληθινή θέση του. Όλα αυτά που οι αισθήσεις αισθάνονται και η κοινή σκέψη σκέπτεται είναι απλώς ονόματα που οι παραπλανημένοι θνητοί έδωσαν στο ένα και μοναδικό και απόλυτο Ον. Γραμματικά θα λέγαμε ότι στο υπαρκτικό γυμνό EINAI προσέθεσαν κατηγορήματα, π.χ. «είναι λευκό». Τίποτε δεν ἄλλαξε. Έμεινε το EINAI, γιατί τίποτε δεν μπορεί να προστεθεί σε αυτό, αφού είναι παντελώς τετελεσμένο και κλειστό στην απολυτότητα της πληρότητάς του. Τίποτε δεν του λείπει, και τίποτε δεν μπορεί να του λείπει, αφού τίποτε δεν υπάρχει εκτός από αυτό, το σκέτο και απλό Ον.

Από το ἄλλο μέρος τα ιδιώματα που συνήγαγε ο Παρμενίδης για το Ον δεν εμπίπτουν στην ίδια κατηγορία των «ονομάτων» χωρίς υπόσταση, γιατί λένε το ον μέσα στην πραγματικότητά του. Αγέννητο και ανώλεθρο είναι το ον ὄντως. Αυτά τα κατηγορήματα δεν προσθέτουν στο ον κάτι ξένο προς αυτό, αλλά εκφράζουν αυτό που εμπεριέχεται στην υπόσταση του ὄντος. Η πρόταση «το ον είναι αγέννητο και ανώλεθρο» ή «το ον είναι σε ένα αιώνιο παρόν», στην ουσία λέει «το ον είναι ον». Ούτε υπεισέρχεται κάποια ανωμαλία και αντιφατικότητα από το γεγονός ότι το αγέννητο και ανώλεθρο αντιτίθενται στη γένεση και φθορά του κόσμου των φανταστικών φαινομένων. Γιατί τότε θα δημιουργούσε πρόβλημα στο ον και το ότι μπορούμε να πούμε «το ον ΔΕΝ EINAI ΜΗ ΟΝ». Αυτά είναι σοφιστικά μπερδέματα που δημιουργεί η ανθρώπινη γλώσσα – και έτσι είναι ανύπαρκτα για τον Παρμενίδη. Αρκεί να μείνουμε στο θεμελιώδες θεώρημά του: EINAI ή ΔΕΝ EINAI.

Ας το δούμε τελικά και τυπικά το ζήτημα. Αφού το EINAI δεν επιδέχεται διαβάθμιση, τέσσερις είναι οι τυπικά λογικές δυνατότητες. Η «είναι» ή «δεν είναι» ή «είναι και δεν είναι» ή «ούτε είναι ούτε δεν είναι». Την τελευταία ο Παρμενίδης δεν την αναφέρει καθόλου

γιατί είναι αδιανόητη και γιατί από καθαρά τυπική λογική άποψη είναι ισοδύναμη προς την τρίτη. Εξηγόντας την αδυνατότητα της δεύτερης έχει γκρεμίσει και την πραγματολογική βάση της τρίτης. Μένει η προφανής μοναδική πρώτη.

Παρουσίασα παραπάνω την Παρμενίδεια σύλληψη στο πρώτο μέρος του έργου του, όπου ο λόγος είναι για το ον. Ακολούθησα στην ανάλυση την ακολουθία που νομίζω είναι ακριβέστερη, και η οποία επιβάλλει μια επαναδιάρθρωση του μέρους του ποιήματός του που έχουμε.

Θα συνεχίσω την Παρμενίδεια ανάλυση σε ένα ακόμη κείμενο σκέψης που θα σας κυκλοφορήσω.

Η σημασία του Παρμενίδη θα φαίνεται όσο προχωρούμε τις συζητήσεις μας στην Οδύσσειά μας. Όπως και η ανάγκη να συντεθούν οι ενοράσεις του σε ένα ολοκληρότερο σύστημα μαζί με άλλες εξίσου θεμελιώδεις για την Ελληνική Οδό του Λόγου.

Την Πέμπτη αυτή, 25 Νοεμβρίου, στις 8.30 το βράδυ, θα έχουμε τη δεύτερη συνάντησή μας του ΚΓ' Κύκλου.

Θέμα θα είναι όπως στο πρόγραμμα:

Κοσμική Τάξη και Σκοπός της Ύπαρξης:

Μοίρα και Τελειότητα.

Η εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί και αυτή την φορά στην Αιθουσα Διαλέξεων του Ξενοδοχείου «ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ», Ρηγα Φεραίου 106.

Για τον χώρο των επόμενων εκδηλώσεων θα σας σταλεί σχετική ανακοίνωση.

Μετά την ομιλία ακολουθεί διεξοδική, ανοικτή συζήτηση.

Η είσοδος είναι ελεύθερη.